

СКОРОТЕЧА.

(Courrier.)

Число 49.

Четвртакъ 17. Декембра 1842.

Год. II.

СТРУКЪ БОСИЛЬКА.

Зелени се мило цвеће,

Пуштай мирисъ твой!

Еръ ты си мн старе среће

Драгій споменъ мой!

Зелени се, кадъ си милый

Нѣжногъ срдца даръ,

Когъ мн даде, кадъ і ој лице

Силный посу жаръ.

Невиности кадъ і ој срдце

Сво обузе стыдъ;

Ахъ! и красно иѣно лице

Кадъ анђелскій добы видъ!

II.

ЕЗЫКОСЛОВНЕ СИТНИЦЕ,

У. Скоротечи 1842. на стр. 146 положено примѣчаніе, да властелинъ у числу множ. има властели, не стои; еръ правило грамматическо говори: имена отечество значетъ на инъ, губе овай слогъ у числу множ. а властелинъ, свакъ види; да не значи отечество. То једно, а

2. На стр. 19. Утука (у Београду лѣта 1839 печатанога) нахode се нѣкe погрѣшике, кое вала исправиги: знамъ нашъ ніе глаголъ совершил. дѣйствія, него трајућега; даду друго є, него

даю, (стр. 20) оно долази отъ дати, а ово отъ давати.

Неправилно є, што нѣки веле: да сиграти значи *spielen* и тако и пишу; и грati се значи то што и дѣца веле: аид' да се играмо (да с' играмо); то чувиши нѣки мысле, давала писати: да сиграмо и. пр. — Болѣ в казати виѣшность, него споляшность, еръ ова рѣчь юще се ніе кодъ нась уобычаила, и не треба све писати, како говоре у Срему, него како и на другомъ мѣсту. У Хорватской веле иди ванъ, а на вопросъ гдѣ? кажу: да є вани, дакле зашто не бы се писало виѣшность?

Многи наши и то боли писатели не дѣле не отъ глагола; и пишу и. пр. немогу кое є погрѣшино.

Зашто се пише саобщіо а не сообщіо, кадъ оно ніе нимало познатѣ, него ово?

Многи погрѣшино употребляю оно; не сумнимъ да тье и. пр. дойти, или не дойти.* Нека свакій помисли, да не сумнимъ толико отъ прилике значи као: знамъ; увѣренъ самъ, пакъ одма нетье (ово се мыслимъ може скупа написати) грѣшити.

G. K.

* Я мыслимъ, да є то свойство нашегъ језика, да два, а кадкадъ и три, неагива не отричу, него потврђую. — Тако є исто као Г. G. K. некиј Господињъ о немачкомъ језику мыслио, и на пытанѣ свое кћери: „Nicht waht Wäfer, sie werden nicht zu Hause speisen“ одговорио: „Nein“ па јело безъ ручка остао!

H.

РАЗБІСНИЙ КРЧАГЪ.

Повѣсть одъ X, Чокеа.

МАРИСТА.

(продуженіе.)

У то су време младе дѣве одъ **Ла Напула** безъ сумнѣ одвећь побожне быти морале, єрбо оне се ядише почайвише. Но ніє іймъ было башть ни замѣрити. Єрбо одъ Маріетиногъ дошаћа оладнише више него єданъ младожена, а више него єданъ обожатель баште својої любезници невѣранъ. Онда баште свуда много ината и укора, много суза добры наука и корпій.

О сватбама више се ніє ни говорило него само о разстанцима. Да и сами залози вѣрности прстенѣ и пантльице, бању већъ натрагъ враћани. У дѣчинъ инатъ мѣшаше се и старци. Раздоръ и мржња трчаše одъ куће до куће. Жалость свуда.

Маріета је свему крива! — рекоше побожне дѣве; онда рекоше нյове матере онда рекоше отцеви, а напослѣдку сви, и сами млады моди.

Но Маріете замотана у наравственость и невинность и нѣну, као рађајућайсе жаръ ружичногъ пуполька у тавну зелень цвѣтне чашице, неслутише ништа о великой неволи, и остало добростивна спрама свакогъ. — Найпре тронуло је то све младе люде, и они рекоше: зашто да печалимо любезно безбрежно дѣте? Оно ніє криво! онда рекоше матере, а найпосле сви и same побожне дѣве. Єрбо тко се годъ съ Маріетомъ разговараше, тай мораше ю радо имати. И пре негъ што поль године проће, свакій је већъ био съ ньомъ говорио, и свакомъ баште она

мила. Она пакъ нехте веровати, да је тако любљна, а пре оцетъ нехѣде вѣровати, да су јо прсырати могли. — Шта зна тавна, често у трави зажена мобычица, колика је нѣна вредност!

Садъ хтѣде свакій и свака неправедност спрама **Маріете** да изглади. Соболѣзнованіе узвышавало је садъ нѣжност наклоности. Свудъ се виђаше Маріета пріятніе, него пре, поздрављена, пріятніе насмѣшена; пріятніе къ народнимъ играма и танцима' позывана.

О пакостномъ Колину.

Но немајо сви люди даръ сладкогъ соболѣзнованія, него су тупогъ срдца као Фарао. То долази безъ сумнѣ одъ прироћене покварености людіј јошти одъ постанка првогъ грѣха; или зато, чито можда злотвора при кршћеню сасвимъ уредно не одправљају.

Паметидостойный примѣръ таковогъ тврдосрдіј даваше младый **Колин**ъ найбогатіи арендаторъ и спаја у **Ла Напулу**, кои је толикій виноградъ, толике маслиннике, лимунове, баште и наранцовне ограде имао, да ји је једва за данъ обићи могао. Поквареность нѣговогъ срдца сведочи већъ и то, што је онъ скоро двадесетъ и седамъ година старъ био, безъ да кадгодъ пыташе, къ чему су дѣвойке створене?

Истина сви люди, особито женске одъ извѣстне старости, у којој све грѣхе радо прашају, Колина држаху за найболѣгъ младића подъ сунцемъ. [Нѣговъ стасъ, нѣгово живостно, искрено существо, нѣговъ взоръ, нѣгово смешење, све то имајаше срећу, реченымъ людма се допасти, кои бы му у нужди можда и за кои одъ вопиоћи грѣхова одпушћенъ дали. Али пресуди таковы судіја неваља увѣкъ вѣровати.

Докъ се је међу тымъ старо и младо у **Ла Напули** съ невинномъ Маріетомъ

www.uniibl.ac.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

помирило, и съ ньомъ се соболѣзновенno дружиле, био є Колинъ единъ. кои є любезно дѣте немило сусретао. Почеше л' разговоръ о Мариети, онъ бывао бы нѣмъ, као рыба. Срете л' ю гди, онда бяше одъ яости руменъ и бледъ, и стреляше за ньомъ са доиста прождируюимъ очима.

Скупляху ли се млади люди на морской обали близу стары развалина нѣкогъ замка на игру, или на обычно танцанѣ, или на двопѣву, онда неизостадени Колинъ. Чимъ бы пакъ Мариета дошла, бывао є подмуклый Колинъ миранъ, и нехотяше више пѣвати за све злато овога свѣта. Шкода за нѣговъ тако любкій гласъ! Свакъ га радо слушаше, а неизцрпивъ био є у песмама.

Све су дѣвойке пакостногъ Колина имале радо, а онъ био є са свакомъ пріятанъ. Онъ є, као што рекохъ, имао лукавый погледъ, когъ дѣве любе и бое се; а кадъ бы се смешіо, требало бы га малати. Али є наравскій, да га често уверѣна Мариета садъ ни погледати нехотя. И у томъ є имала право. Смешіо се онъ, или несмешіо, то бяше ньой све једно. Одъ нѣговогъ лукавогъ погледа нехтеде она чути, ни да ко говори; и ту є опетъ имала право. Приповедаше л' онъ штогодъ, а тога є знао много, она є, докъ су сви други слушали, нѣне комшійнице дражила, ил' є часъ Петру, часъ Павлу чупану траву на главу бацала, смеяла и блебетала, а Колина башъ нектеде да слуша. То є онда лютило охологъ Господина: онъ прекидаше више путь свою приповѣдку у средъ среде, и одилазише невесело одатле.

Освета є сладка. Кїи Госпо Манонъ могла се є дакле врло радовати. Но Мариета є была једно одвећь добро дете одъ врло меканогъ срдца. Кадъ є онъ ћутао, ньой бяше то жао. Башел' онъ невесео, прошао бы ѹой смѣхъ. Удалъивашел' се

онъ куда, и она не бы хтела дуже да остане; а осталел' она у кући, онда є опетъ плакала лепше разкяняја сузе, не жели Мандаліна, премда ніє ни полакъ толико сгрѣшила, колико ова.

(продужитѣ се)

ЦВѢТЬ КНѢЖЕСТВА.

Истину испытывати, лепоту любити, добро хтети, наиболѣ чинити, опредѣленіе є человека.

Шпаддингъ.

Пріятелство, найсветије добро, принадлежи добродѣтели, а не срећи.

Беціусъ.

Пролеће є животъ любови, а любовъ пролеће живота, живиши ли у любови, то и у теби вечито пролеће живи.

Куфнеръ.

Пузени иде жалость за стопама радости. Младићу! далеко не ватай, иначе ћешъ обое уватити.

Штолбергъ.

Я не почитуемъ судъ света тако као сведока мирне совести. Я не ћу да се чинимъ, да самъ праведанъ, него у самомъ дѣлу оћу тай да будемъ. Онда некъ ме светъ худи, я ћу се самъ хвалити.

Колинъ.

Права дражесть обхожденія съ правымъ пріятельима состои се у искрености срдца, кадъ се свако чувствованѣ и свака мысао сообщтава, кадъ свакій о себи онако чувствує. као што треба, и показује се као што є.

Руссовъ.

Пріятелство нема цркве нити капеле коју бы човечја рука сазыдала: срдце є нѣгова светина.

Хипель.

Девоячка є душа зреала ружа, одъ
кое чимъ єданъ листъ опадне, и други
лако опадаю.

II.

ВѢСТИ.

Пешта. Высокославный кр. унгарский Конзилумъ благоволіо в на представлениe врховногъ г. н. с. школа надзирателя высокоблагородногъ Г. Евгенија отъ Ђурковића, благородногъ Г. Константина Јовановића, Фишала и при вармеи крашовской Присѣдателя, замѣстногъ управителя влашке прерандіе у Араду милостивѣйше наименовать:

Одесса. Елена Андреевна Ханъ рођена Фадеева, коя є ученои свету подъ именомъ Сенида Р—ва позната и одъ своемъ пріятелья руска Георге Сандъ названа была, после краткогъ али похвалногъ дѣлованія преминула є. Отечество не записке веле о ньой:

„Већ и први опити списательке предвозвѣштавали су новъ и велики талантъ; своимъ содржаниемъ, общтымъ интересомъ, идеальнымъ погледомъ на достоинство живота и человека вообщте, а особито жене, препуны лирическимъ чувствомъ, кое електрически на душу читателя дѣйствовало, и живымъ энергическимъ, езыкомъ знатна ова женска умотворіја, како наймиле появление у нашемъ найновијемъ книжеству была су примићна а јоштъ више су обећавала.“

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

(Месецъ „Франција“.) Месеца Септембра више нема у южной Америки — силомъ декрета изъ Боливіе одъ яко ће се звати: „Франција“ ради спомена страшногъ Диктатора изъ Парагвае, кога, одъ како є умро, светкују. Овде помислимо на месецъ Јуніј, Јуліј и Августъ, конъ одъ исторически персона свое име имаю.

СМѢСИЦЕ.

Некій офицеръ обычествование свакій данъ съ приватијимъ једнимъ човекомъ у гостіоници ручати,

конъ бы увекъ заповедао, да му се стакло воде донесе, безъ да бы ю пio. Єданпутъ запита офицеръ, зашто иште воду, кадъ само вино пiе. „А зашто вы мачъ носите?“ — „Да се с' ныне бранимъ, ако бы ме тко напао.“ „Тако и я водомъ одъ вина хоћу да се бранимъ, ако бы ми тежко пало. Ал' докле оно мени нашта не чини, дотле ни я ића нећу дирати“

У П... некій лекарь имао є единогъ болестника. На овога найвећу несрећу нiе му одма праву болесть сазнао, и почне га одъ цигеричне болѣ лечити. Болестникъ, конъ є противно лечень био, после три недеље умре. Жена покойника, жељеји знати, одъ какве є болести умро, даде га парати, замоливши јоштъ друга три лекара, да бы на ову оперију дошли. Када умрлогъ разпарао, виде, да му є цигерица сасвимъ здрава была, пакъ єданъ одъ лекара рекне бывшемъ ординарју: Вы сте покойногъ одъ цигеричне болести лечили, а могледајте — ићгова є цигерица сасвимъ здрава. „То є башъ за мене велика дика,“ одговори ординарју; „а што є болестникъ одъ друге болести умро, за то я ни самъ кривъ.“

Госпое у любави пазе на четири стране света као годъ и сунце. Првый є полюбањь любави изтокъ; єданъ данъ пре венчанія налазе се на югу; на неколико месеціј послѣ тога већ се приближују западу. Проће ли година, то онда обично любави — лаку ноћь!

Шта мыслите, колико има помраченіј? Я ји знамъ четири: помраченіје сунца, месеца, ума и цепа. Ова помраченіја деле се на парцијална и тотална. Помраченіје сунца и месеца обично є парцијално, ума и цепа готово свагда тотално.

НОШИВО

Съ образомъ Ч. 17.

Цена ране по б. в. на Пештанской пiаци

27 Декембра п. р.

	найб.	сред.	лош.
	гр.	гр.	гр.
Жито	—	142	133
Наполица	117	110	—
Ражъ	100	98	—
Єчамъ	82	80	—
Зобъ	66	63	—
Кукурузъ	88	85	80

Издаватель Димитрій Јовановић. (Bastein Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловимъ.